

Kunigas Juozas Bagdonas

Kazimieras Bagdonas ir Barbora Kaupaitė susilaukė šešių sūnų ir trijų dukrų. Juozas Bagdonas gimė 1914 m. sausio 2 d. Panevėžio apskrityje, Subačiaus valsčiuje, Miežiškių parapijoje, Plakiškių kaime, buvo septintas vaikas.

1919 metais siautusi dėmėtoji šiltinė buvo negailestinga gausiai Bagdonų šeimai – mirė Barbora, palikdama Juozą penkerių, jo brolių Petrą ketverių, ir mažylį Poviliuką, pradėjusį antrus metelius. Deja, mažylis ilgiau nebeišgyveno. Be motinos likusius vaikus rūpestingai globojo tėtis. Tačiau ir jis 1925 metais mirė.

1925 metais Juozukas kartu su Petru pradėjo lankyti Tekoriškių pradžios mokyklą. Po dvejų metų mokslo Tekoriškių mokyklą uždarius, Juozas ir Petras Bagdonai mokėsi jau arčiau namų – už dviejų kilometrų esančioje Kuzmiškio pradinėje mokykloje. 1930 metais abu broliai baigė keturis pradžios mokyklos skyrius: Petro mokslas buvo įvertintas labai gerai, o Juozo – gerai.

1934 m. rudenį išlaikęs lietuvių bei lotynų kalbų egzaminus buvo priimtas į Kauno kunigų seminarijos licėjinį kursą. Tais pačiais metais į Kauno kunigų seminarijos licėjinį kursą įstojo Klemensas Gutauskas, Matas Čyvas, Antanas Čimielis. Jie Kunigų seminarijos licėjiniuose kursuose baigę gimnazijos mokslus jau be stojamųjų egzaminų buvo pervedami į seminariją.

1941 m. sausio 26 d. vyskupas Vincentas Brizgys Šv. Gertrūdos (Šaritkių) bažnyčioje devynis Kauno kunigų seminarijos auklėtinius – Juozą Bagdoną, Antaną Čimielį, Matą Čyvą, Antaną Danylą, Steponą Galvydį, Klemensą Gutauską, Vladą Kremenską, Petrą Liuboną ir Petrą Tarulį – išventino į kunigus. Išventinimas, kad neužkliūtų okupantams, vyko anksti rytą, be iškilmių. Vyskupas V. Brizgys pasakė, kad reikalui esant, jie turės teisę aukoti šv. Mišias ir bet kaip apsirengę, kad ir su paprastu moliniu puoduku. Vyno galima pasidaryti iš pamirkytų ir truputį paraugintų razinų, o vietoj Ostijos galima vartoti kvietinę duoną. Tokie priminimai jaunos kunigus nuteikė rimtai – jie pasiryžo bet kokiai aukai...

1941 m. vasario 23 dieną kun. Juozas Bagdonas Užpalių Švč. Trejybės bažnyčioje aukojo pirmąsias šv. Mišias. Penki Panevėžio vyskupijos kunigai – J. Bagdonas, S. Galvydis, K. Gutauskas V. Kremenskas ir P. Tarulis nuvyko pas Panevėžio vyskupą Kazimierą Paltaroką.

Ganytojas juos padaršino ir nuteikė rimtam darbui, kiekvienam įteikdamas po knygelę „Panevėžio vyskupijos Sinodas“ ir įpareigodamas gerai ją įsiskaityti ir dirbti sielovadinį darbą.

1941 m. birželio 22 dieną kun. J. Bagdonas buvo paskirtas vikaru į Užpalius talkinti klebonui kun. Antanui Pauriui. Užpalių Švč. Trejybės bažnyčioje kun. Juozas dirbo ketverius metus. Iš čia buvo perkeltas vikaru į Rokiškio Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčią pas sirguliuojantį kleboną kan. Jurgį Žitkevičių. Tuo laiku okupantai jau buvo labai suvaržę kunigų sielovadinę veiklą.

Neišdirbęs nė metų, 1946-aisiais, kun. Juozapas vėl keliamas – šįkart į Biržų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčią laikinai užimti klebono pareigas (jis pakeitė kun. Bronių Masioką). Vikaru čia dirbo kun. Leonas Mažeika.

Kun. J. Bagdoną paskyrus į Biržus, prasidėjo klebono bėdos: čia nuolatos lankėsi saugumiečiai, kunigas dažnai buvo kviečiamas į valdiškas įstaigas, jį mėgino užverbuoti, o šiam atsisakius – pagrasinta neleisti kunigauti.

1947 m. spalio 8 dieną saugumiečiai kunigo namuose atliko kratą. Nors terado tik keletą užsilikusių metalinių vokiškų pinigėlių bei keletą knygelių, kunigui buvo liepta susikrauti dviems paroms maisto ir jis išvežtas į Vilnių.

Po savaitės prasidėjo tardymas. Kun. J. Bagdonas rusiškai nemokėjo, todėl jam davė vertėją. Pradėjus klausinėti apie šeimą, kunigas lėtai ėmė vardinti brolius, seseris, kol nekantrus tardytojas pertraukė, sakydamas, kad gana. Pradėjus klausinėti, kur jis lankydavęsis, minėjo visus mokytojus, žinomus komunistus...

1947 m. gruodžio 26 d. buvo paskelbtas nuosprendis – 8-eri metai su turto konfiskavimu.

1948 m. balandžio mėnesį kunigas buvo išvežtas į Vorkutą. Nepaisant blogo regėjimo, jis turėjo dirbti sunkius fizinius darbus, krovė vagonus.

Vėliau perkėlė į Pečiorą. Čia kunigas Juozas iš upės traukė atplukdytus rąstus ir juos štabeliavo. Ir vėl dėl prasto regėjimo negalėjo tinkamai atlikti darbo – ir čia gaudavo „pylos“. Patekęs į Molotovską, jau atlikęs pusę bausmės laiko, gavo leidimą išeiti iš zonos – nešiojo įvairius dokumentus. Mirus Stalinui, bausmė buvo kiek sutrumpinta. Išbuvęs 7 metus ir 10 dienų 1954 m. spalio 5 dieną buvo paleistas.

Kun. Juozas Bagdonas grįžęs į Lietuvą buvo paskirtas vikaru į **Krekenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčią**. Po nepilnų vikaravimo metų, kiek atsigavęs nuo Sibiro kančių, kun. J. Bagdonas paskiriamas į Onuškie Šv. arkangelo Mykolo bažnyčią klebonu. Po 15 metų darbo Onuškyje vyskupijos valdytojo pasiprašė iškeliamas. 1970 m. rugsėjį buvo paskirtas į Utenos Kristaus Žengimo į dangų bažnyčią altaristu.

2009 m. vasario 9 dieną į kun. J. Bagdonas mirė Utenoje. Laidotuvių šv. Mišias atvyko kunigų iš kelių vyskupijų. Uteniškių bei įvairių parapijų, kuriose darbavosi kun. Juozas, tikinčiųjų buvo pilna bažnyčia – kaip per didžiausius atlaidus. Pagarbą mirusiajam atidavė Utenos Šaulių 9-osios kuopos kariai, tautiniais drabužiais pasipuošusios moterys.

Šv. Mišias koncelebravo vysk. Jonas Kauneckas su apaštalinio protonotaru Broniumi Antanaičiu bei mons. Alfonsu Svarinsku, kartu meldėsi dar 52 kunigai. Šv. Mišių metu giedojo bažnyčios sumos choras, vadovaujamas Juozo Vilimo.